

Komunikat prasowy

Luksemburg, 18 stycznia 2021 r.

Początkowa reakcja UE na pandemię COVID-19 – z dotychczasowych doświadczeń można wyciągnąć wnioski, które pozwolą usprawnić współpracę europejską w obszarze zdrowia publicznego

Europejski Trybunał Obrachunkowy dokonał przeglądu początkowej reakcji UE na kryzys związany z pandemią COVID-19. W ramach tego przeglądu zwrócił on uwagę na pewne wyzwania, z którymi musi zmierzyć się UE, udzielając wsparcia państwom członkowskim na rzecz działań w zakresie zdrowia publicznego. Do wyzwań tych należą: określenie odpowiednich ram postępowania w obliczu transgranicznych zagrożeń zdrowia, ułatwianie realizacji odpowiednich dostaw w sytuacji kryzysowej oraz wspieranie prac nad szczepionkami.

Kompetencje UE w obszarze zdrowia publicznego są ograniczone. Obejmują one zasadniczo koordynację działań państw członkowskich (za pośrednictwem Komitetu ds. Bezpieczeństwa Zdrowia), ułatwianie zakupów sprzętu medycznego (dzięki wspólnym zamówieniom w ramach zawartych umów ramowych) oraz gromadzenie informacji i ocenę ryzyka (przez Europejskie Centrum ds. Zapobiegania i Kontroli Chorób –ECDC). Od wybuchu pandemii COVID-19 UE podjęła dodatkowe działania w celu zaradzenia palącym problemom – ułatwiała dostawy sprzętu medycznego i wymianę informacji między państwami członkowskimi, a także promowała wykonywanie testów oraz badania nad metodami leczenia i szczepionkami. W okresie do 30 czerwca 2020 r. Unia przydzieliła 3% swojego rocznego budżetu na wsparcie działań w zakresie zdrowia publicznego.

– Wyzwaniem dla UE stała się konieczność szybkiego uzupełnienia działań podjętych w ramach przysługujących jej oficjalnie kompetencji i wsparcie inicjatyw w zakresie zdrowia publicznego podjętych w reakcji na kryzys związany z pandemią COVID-19 – **podkreśliła Joëlle Elvinger, członkini Trybunału odpowiedzialna za ten przegląd.** – Jest jeszcze zbyt wcześnie, by przeprowadzić kontrolę podjętych działań bądź ocenić oddziaływanie unijnych inicjatyw w obszarze zdrowia publicznego związanych z COVID-19. Niemniej dotychczasowe doświadczenia mogą stać się podstawą do sformułowania wniosków na potrzeby ewentualnej przyszłej reformy unijnych kompetencji w tej dziedzinie.

Niniejszy komunikat prasowy stanowi streszczenie przeglądu opracowanego przez Europejski Trybunał Obrachunkowy. Pełny tekst dokumentu dostępny jest na stronie eca.europa.eu.

ECA Press

12, rue Alcide De Gasperi – L-1615 Luxembourg

E: press@eca.europa.eu @EUAuditors eca.europa.eu

Już w [sprawozdaniu z kontroli z 2016 r.](#) kontrolerzy Trybunału zwrócili uwagę na uchybienia w stosowaniu unijnych ram prawnych z 2013 r. dotyczących zwalczania poważnych transgranicznych zagrożeń zdrowia. Niektóre z tych problemów, na przykład w zakresie planowania gotowości, wciąż się utrzymują.

ECDC borykało się z wyzwaniami związanymi z terminowością, jakością i kompletnością informacji przekazywanych przez państwa członkowskie, a zróżnicowanie strategii nadzoru i testowania w poszczególnych państwach członkowskich utrudniało dokonywanie porównań i ocen. Centrum ostrzegło, że wciąż konieczne są znaczne wysiłki, by wdrożyć i wzmocnić solidny nadzór populacyjny w zakresie COVID-19.

Kluczowym sprawdzianem dla państw członkowskich podczas pandemii COVID-19 była zdolność do zapewnienia odpowiedniego zaopatrzenia w sprzęt medyczny. Komisja Europejska podjęła szereg działań, aby pomóc państwom członkowskim sprostać temu wyzwaniu. Działania te obejmowały wprowadzenie programu wydawania pozwoleń na wywóz, rozpoczęcie tworzenia strategicznych zapasów sprzętu medycznego i środków ochrony indywidualnej oraz utworzenie internetowej platformy dopasowywania ofert do podaży ułatwiającej zakup sprzętu medycznego. Komisja podpisała również umowy ramowe umożliwiające dokonywanie wspólnych zamówień sprzętu medycznego. Niemniej państwa członkowskie zakupiły przeważającą większość środków medycznych w ramach krajowych procedur zamówień publicznych.

Ze środków z budżetu UE wsparto szereg działań, w tym badania nad COVID-19 oraz umowy z wyprzedzeniem na zakup szczepionek. Do połowy 2020 r. UE przeznaczyła 4,5 mld euro na powiązane działania w zakresie zdrowia publicznego i rozszerzyła zakres wydatków kwalifikujących się do finansowania ze środków polityki spójności na wydatki w zakresie zdrowia publicznego związane z COVID-19. Według stanu na 30 czerwca 2020 r. wykorzystanie tych środków było dopiero na początkowym etapie.

Do czerwca 2020 r. z budżetu UE przydzielono kwotę 547 mln euro na badania związane z COVID-19 dotyczące opracowywania testów, metod leczenia i szczepionek. Ponadto w pierwszej połowie 2020 r. Komisja przyznała 1,5 mld euro na sfinansowanie umów zakupu z wyprzedzeniem, które zawarła z wieloma producentami szczepionek przeciwko COVID-19. Żeby ograniczyć ryzyko nieodłącznie związane z pracami nad szczepionkami, Komisja przyjęła strategię polegającą na inwestowaniu w szereg różnych technologii i spółek działających w tym obszarze. Strategia ta objęła również finansowanie badań nad uchylaniem się od szczepień i zwalczaniem dezinformacji. Oba te problemy mogą bowiem zaszkodzić pomyślnemu przeprowadzeniu kampanii masowych szczepień.

Informacje ogólne

Kwestia zdrowia publicznego należy do kompetencji krajowych. Pandemia COVID-19 stała się sprawdzianem dla Unii, jeśli chodzi o wykonywanie względnie ograniczonych uprawnień przyznanych jej w Traktacie o funkcjonowaniu UE i w ramach prawnych z 2013 r. dotyczących transgranicznych zagrożeń zdrowia (określonych w decyzji nr 1082/2013/UE). Celem przeglądu nie jest wyciągnięcie wniosków na temat wyników i oddziaływania inicjatyw podjętych w okresie do czerwca 2020 r., ponieważ w momencie sporządzania tego dokumentu sytuacja się wciąż rozwija.

Europejski Trybunał Obrachunkowy opublikował niedawno [przegląd na temat gospodarczej odpowiedzi UE na kryzys wywołany przez pandemię COVID-19](#). W programie prac Trybunału na 2021 r. przewidziano ponadto kontrolę dotyczącą działań w obszarze zdrowia publicznego i zakupu szczepionek.

Przegląd Trybunału nr 1/2021 pt. „Początkowy wkład UE w działania podejmowane w zakresie zdrowia publicznego w obliczu pandemii COVID-19” jest dostępny na stronie eca.europa.eu.

Kontakt dla prasy Claudia Spiti – e-mail: claudia.spiti@eca.europa.eu – tel. kom.: (+352) 691553547